

**Program szkolenia uzupełniającego *Opiekun w żłobku lub klubie dziecięcym 80 godzin*  
organizowanego przez Zespół Żłobków m.st. Warszawy**

**PROGRAM SZKOLENIA**

**INFORMACJE OGÓLNE**

|                                      |  |
|--------------------------------------|--|
| <b>Nazwa szkolenia:</b>              | Opiekun w żłobku lub klubie dziecięcym – szkolenie uzupełniające   |
| <b>Podstawa prawna:</b>              | <ul style="list-style-type: none"><li>• ustawa o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 z dn. 4 lutego 2011 r. (Dz. U. 2023 poz. 204 ze zm.)</li><li>• rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2011 r. w sprawie zakresu programów szkoleń dla opiekuna w żłobku lub klubie dziecięcym oraz dziennego opiekuna (Dz. U. 2020 poz. 1205)</li><li>• rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 września 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zakresu programów szkoleń dla opiekuna w żłobku lub klubie dziecięcym oraz dziennego opiekuna (Dz. U. 2023 poz. 1998)</li></ul>           |
| <b>Jednostka prowadząca:</b>         | Zespół Żłobków m.st. Warszawy  |
| <b>Rodzaj kształcenia:</b>           | Szkolenie  |
| <b>Forma kształcenia:</b>            | <ul style="list-style-type: none"><li>• stacjonarna w formie wykładów, ćwiczeń i warsztatów;</li><li>• w formie e-learningu i on-line: zapoznanie z teorią i odpowiedź na pytania zamknięte sprawdzające wiedzę z warunkiem procentowym zaliczenia części e-learningowej w zakresie materiału dydaktycznego z progiem zaliczenia w przedziale od 70% do 90 % z wykorzystaniem komputera z dostępem do internetu, webinar, wykład on-line z wykorzystaniem komputera, tabletu lub smartfonu z dostępem do internetu</li></ul>   |
| <b>Miejsce kształcenia:</b>          | <ul style="list-style-type: none"><li>• siedziba Zespołu Żłobków m.st. Warszawy przy ul. Belgijskiej 4 w Warszawie i żłobki wchodzące w skład Zespołu Żłobków m.st. Warszawy</li><li>• platforma e-learningowa Moodle</li></ul>  |
| <b>Czas trwania:</b>                 | 80 godzin w formie wykładów, ćwiczeń i warsztatów, z możliwością realizacji do 50 godzin w trybie e-learningowym i on-line: zapoznanie z teorią i odpowiedź na pytania w formie zaliczenia na platformie e-learningowej lub zapoznanie z teorią on-line, wykonanie testu sprawdzającego i przesłanie do osoby oceniającej  |
| <b>Szkolenie adresowane do osób:</b> | <ul style="list-style-type: none"><li>• o których mowa w ust. 2 pkt 2 lit. a ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 z dn. 4 lutego 2011 r. (Dz. U. 2023 poz. 204 ze zm.), które nie pracowały z dziećmi w wieku do lat 3 przez okres co najmniej 6 miesięcy bezpośrednio przed podjęciem zatrudnienia jako opiekun i w związku z tym są zobowiązane do odbycia 80-godzinnego szkolenia uzupełniającego w ciągu 6 miesięcy od rozpoczęcia pracy na stanowisku opiekuna</li><li>• spełniających warunki wskazane art. 18 ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 z dn. 4 lutego 2011 r. (Dz. U. 2023 poz. 204 ze zm.)</li></ul> |
| <b>Cel szkolenia:</b>                | Uczestnicy uaktualnią i uzupełnią: <ul style="list-style-type: none"><li>• wiedzę z zakresu wszechstronnego stymulowania rozwoju dziecka,</li></ul>  |

**Program szkolenia uzupełniającego *Opiekun w żłobku lub klubie dziecięcym 80 godzin*  
organizowanego przez Zespół Żłobków m.st. Warszawy**

|   |   |
|---|---|
| <b>Efekty kształcenia:</b>                        | <ul style="list-style-type: none"><li>• kompetencje i umiejętności do pracy jako opiekun w żłobku lub klubie dziecięcym z dziećmi w wieku do lat 3.</li></ul>   |
| <b>Podstawy zaliczenia szkolenia:</b>             | <ul style="list-style-type: none"><li>• uaktualnienie wiedzy z zakresu podstaw psychologii i pedagogiki małego dziecka oraz opieki nad dzieckiem w żłobku i jego wychowania,</li><li>• poznanie innowacyjnych sposobów wspierania rozwoju małego dziecka,</li><li>• przypomnienie zasad rozpoznawania potrzeb rozwojowych dziecka oraz sposobów ich zaspokajania,</li><li>• poznanie źródeł wspierających rozwój dziecka i czynników zagrażających temu rozwojowi,</li><li>• uzyskanie wiedzy z zakresu innowacyjnych metod planowania, organizowania, monitorowania i dokumentowania procesu rozwoju dziecka,</li><li>• poznanie zasad udzielania dziecku pierwszej pomocy,</li><li>• poznanie metod i sposobów komunikowania się z dzieckiem oraz rodzicami w odpowiedni sposób,</li><li>• nabycie umiejętności prowadzenia obserwacji dziecka i pomocy w rozwiązywaniu problemów,</li><li>• poznanie sposobów prowadzenia dokumentacji opieki nad dzieckiem,</li><li>• poznanie przepisów prawa pracy i BHP.</li></ul> |
| <b>Sposób potwierdzenia ukończenia szkolenia:</b> | <p>Ukończenie szkolenia z wynikiem pozytywnym potwierdzone jest:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• wydaniem certyfikatu zawierającym: imię, nazwisko i PESEL osoby, która ukończyła szkolenie, nazwę szkolenia i czas jego trwania, nazwę jednostki prowadzącej szkolenie, numer decyzji MRPIPS, zatwierdzającej program szkolenia i podstawy prawne programu, datę ukończenia szkolenia oraz ogólny program szkolenia według bloków tematycznych oraz wykaz godzin szkolenia, przypadających na poszczególne bloki</li></ul>   |
| <b>Kwalifikacje kadry szkolącej:</b>              | <p>Szkolenie prowadzą osoby posiadające odpowiednie wykształcenie, zasób wiedzy, doświadczenie zawodowe i uprawnienia w zakresie psychologii, pedagogiki małego dziecka, logopedii i fizjoterapii oraz praktycznej opieki nad dzieckiem w żłobku, a także przepisów prawa pracy i BHP oraz zasad udzielania dziecku pierwszej pomocy, które zapewnią właściwą realizację programów szkolenia</p>  |
| <b>Autorzy programu:</b>                          | <p>Zespół Żłobków m.st. Warszawy</p>  |
| <b>Wykaz literatury:</b>                          | <ul style="list-style-type: none"><li>• <i>Psychologia rozwoju człowieka</i> – Brzezińska Anna, Apelt Karolina, Ziółkowska Beata, GWP Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2019</li><li>• <i>Psychologia wychowawcza</i> – Przetacznik – Gierowska Maria, Włodarski Ziemowit, Wydawnictwo Naukowe PWN, 2014</li><li>• <i>Żłobek. Opieka i wychowanie</i> – Opracowanie zbiorowe pod redakcją Anety Jegier, Wydawnictwo Difin, 2021</li></ul>  |

**Program szkolenia uzupełniającego *Opiekun w żłobku lub klubie dziecięcym 80 godzin* organizowanego przez Zespół Żłobków m.st. Warszawy**

- *Wychowanie i wspieranie rozwoju małych dzieci w domu, żłobku i przedszkolu – opracowanie zbiorowe pod redakcją Anny Mikler – Chwastek, Wydawnictwo Difin, 2017*
- *Biomedyczne podstawy rozwoju dziecka dla studentów pedagogiki, opiekunów w żłobku i nauczycieli wychowania przedszkolnego – Wiśniewska Marta, Plandowska Magdalena, Anna Mikler – Chwastek, Wydawnictwo Difin, 2021*
- *Kształtowanie rozwoju psychoruchowego małych dzieci w żłobku – Jegier Aneta, Kurelska Bożena, Wydawnictwo Difin, 2019*
- *Neurobiologiczne podstawy rozwoju poznawczego. Słuch Jagoda Cieszyńska Rożek, Wydawnictwo Centrum Metody Krakowskiej, 2018*
- *Neurobiologiczne podstawy rozwoju poznawczego. Wzrok Jagoda Cieszyńska Rożek, Wydawnictwo Centrum Metody Krakowskiej, 2019*
- *Neurobiologiczne podstawy rozwoju poznawczego. Ruch Jagoda Cieszyńska Rożek, Wydawnictwo Centrum Metody Krakowskiej, 2020*
- *Neurobiologiczne podstawy rozwoju poznawczego. Język, Jagoda Cieszyńska, Wydawnictwo Centrum Metody Krakowskiej, 2022*
- *Dziecko a integracja sensoryczna, Jean A. Ayres, Wydawnictwo Harmonia, 2015*
- *Wspólnie z dziećmi O wspieraniu rozwoju małego dziecka, Opracowanie zbiorowe, Wydawnictwo Regionalne Centrum Edukacji Ekologiczne, 2005*
- *60 zabaw żłobkowych. Materiały dla opiekunów, psychologów i logopedów, Anna Różańska-Gał, Joanna Kuś, Joanna Wasilewska-Kogut, Wydawnictwo Harmonia, 2022*
- *Poradnik metodyczny do pracy z dzieckiem od 1 do 24 miesiąca życia, praca zbiorowa, Wydawnictwo JKJ, 2022*
- *Wczesna interwencja terapeutyczna. Stymulacja rozwoju dziecka. Od noworodka do 6 roku życia, Cieszyńska Jagoda, Korendo Marta, Wydawnictwo: Wydawnictwo Edukacyjne, 2007*
- *Neurobiologiczne podstawy rozwoju dziecka, Anna Jankowska, Wydawnictwo Uniwersytet Jagielloński, 2016*
- *Psychologia dziecka, R.Vasta MH. Haih S.A.Miler, Wydawnictwo WSiP, 1995*
- *Rozwój dziecka od 0 do 3 lat, D.J. Sparrow T.B Brazelton, Wydawnictwo GWP Gdańskie Wydawnictwo Pedagogiczne, 2018*

**Program szkolenia uzupełniającego *Opiekun w żłobku lub klubie dziecięcym 80 godzin*  
organizowanego przez Zespół Żłobków m.st. Warszawy**

**BLOK I**

**STYMULOWANIE WSZECHSTRONNEGO ROZWOJU DZIECKA**

**łącznie 60 godzin**

**I Rozpoznawanie potrzeb rozwojowych dziecka**

**20 godzin**

1. Pojęcie potrzeby. Klasyfikacja potrzeb na podstawie różnych ujęć.
2. Podział potrzeb:
  - a. potrzeby pierwotne (niższego rzędu),
  - b. potrzeby psychiczne (wyższego rzędu).
3. Podstawowe potrzeby małego dziecka wg J.E. Younga:
  - a. potrzeba bezpieczeństwa,
  - b. potrzeba kontaktu / więzi,
  - c. potrzeba autonomii,
  - d. potrzeba poczucia własnej wartości,
  - e. potrzeba autoekspresji,
  - f. potrzeba realnych ograniczeń.
4. Sposoby identyfikacji potrzeb dzieci w żłobku:
  - a. pojęcie diagnozy,
  - b. cele i zasady diagnostyki potrzeb rozwojowych małego dziecka,
  - c. metody stosowane w rozpoznawaniu potrzeb małego dziecka,
  - d. skutki nieodpowiedniego zaspokajania potrzeb dziecka,
  - e. zaniedbanie potrzeb dziecka (brak uwagi, przebodźcowanie),
  - f. emocjonalne zabezpieczenie potrzeb (bliskość, rozmowa, zabawa).
5. Obserwacja.
6. Ocenianie możliwości i potrzeb małego dziecka poprzez obserwowanie:
  - a. kompetencji funkcjonalnych,
  - b. rozwoju spontanicznej aktywności,
  - c. strategii zachowania,
  - d. możliwości autoadaptacji,
  - e. rozpoznawania sygnałów wysyłanych przez dziecko.
7. Obserwacja różnic indywidualnych – ich wpływ na kierunkowe rozwijanie uzdolnień małego dziecka i eliminowanie zagrożeń dla prawidłowego rozwoju.
8. Rola psychologa w żłobku.
9. Sposoby zaspokajania potrzeb w żłobku:
  - a. rola opiekuna,
  - b. samodzielność dziecka.

**II Innowacyjne metody planowania, organizowania, monitorowania i dokumentowania procesu rozwoju dziecka**

**8 godziny**

1. Karta informacyjna
  - a. informacje o stanie zdrowia dziecka,
  - b. ankieta dotycząca rozwoju i upodobań dziecka, pozwalająca na szybsze i dokładniejsze jego poznanie.
  - c. wywiad z rodzicem przy przyjęciu dziecka do żłobka oraz w trakcie procesu adaptacji - omówienie istoty szczegółowego poznania dziecka.
2. Plan pracy dydaktycznej (miesięczny, kwartalny, roczny).

**Program szkolenia uzupełniającego *Opiekun w żłobku lub klubie dziecięcym 80 godzin*  
organizowanego przez Zespół Żłobków m.st. Warszawy**

3. Monitorowanie rozwoju:
  - a. analiza postępów rozwojowych dziecka (indywidualne karty obserwacji i postępów),
  - b. efekty aktywności zabawowej (aktywność ruchowa, efekty zabaw manualnych).

**III Budowanie relacji społecznych z dzieckiem, rodzicami i lokalnymi służbami odpowiedzialnymi za rozwój dziecka 2 godziny**

1. Instytucje wspierające dziecko i rodzinę, ich rola, zadania, cele i zakres działania:
  - a. ośrodek pomocy społecznej (zespoły interdyscyplinarne, asystent rodziny),
  - b. Centrum Wspierania Rodziny,
  - c. poradnie psychologiczno-pedagogiczne,
  - d. organizacje pozarządowe (fundacje, stowarzyszenia),
  - e. kurator sądowy.
2. Współpraca z OPS, Rzecznikiem Praw Dziecka, urzędami dzielnicy/gminy, przedszkolami, domami kultury, ośrodkiem interwencji kryzysowej.

**IV Wczesne wspomaganie rozwoju. Źródła szans i zagrożeń dla rozwoju dziecka w wieku do lat 3 30 godzin**

1. Mechanizmy rozwoju, ich definicje i etapy.
2. Mowa
  - a. rozwój mowy,
  - b. mowa jako narzędzie komunikacji i interpretacji rzeczywistości,
  - c. etapy rozwoju mowy,
  - d. mowa czynna i mowa bierna,
3. Myślenie i pamięć
  - a. myślenie słowno - pojęciowe,
  - b. przyczyna i skutek / myślenie przyczynowo – skutkowe.
4. Motoryka i sensomotoryka i rola właściwej, wczesnej stymulacji
  - a. kształtowanie uwagi,
  - b. lateralizacja,
  - c. koordynacja ruchowa ze zmysłami.
5. Kontakty społeczne, ilość i jakość kontaktów oraz ich znaczenie dla pozostałych mechanizmów rozwoju.
6. Uczucia i emocje, zmienność, niestabilność i sposoby regulacji emocji.
7. Szanse i zagrożenia środowiskowe:
  - a. codzienna prawidłowa stymulacja dziecka,
  - b. prawidłowe i celowe ukierunkowanie aktywności małego dziecka poprzez kształtowanie działalności zabawowej,
  - c. niekorzystne postawy rodzicielskie (pośpiech rodzica, nadmiar emocji, nieuporządkowana codzienność).
8. Omówienie wybranej teorii rozwoju człowieka w cyklu życia:
  - a. teoria Eriksona – kryzysy rozwojowe w przebiegu życia,
  - b. teoria self-reg.
9. Dziecko z niepełnosprawnością i wymagające szczególnej opieki. Charakterystyka opieki i stymulacji rozwoju.
10. Wybrane zaburzenia rozwoju, etiologia, charakterystyka, wsparcie rozwoju: ADD, ADHD, Autyzm, Zespół Aspergera, Zespół Downa, niepełnosprawność ruchowa, niepełnosprawność intelektualna. Postępowanie pielęgnacyjne i opiekuńcze.

**Program szkolenia uzupełniającego *Opiekun w żłobku lub klubie dziecięcym 80 godzin*  
organizowanego przez Zespół Żłobków m.st. Warszawy**

11. Elementy metod terapeutycznych mających na celu stymulowanie rozwoju dziecka ze specjalnymi potrzebami stosowane w żłobkach.
12. Żłobki integracyjne – organizacja i funkcjonowanie żłobka. Rola zatrudnionych specjalistów.
13. Pobudzanie twórczej aktywności dziecka, na podstawie wybranych metod pracy wykorzystywanych w żłobku:
  - a. metoda Marii Montessori,
  - b. elementy metod wychowania muzycznego – metoda Carla Orffa i metoda Batti Strauss,
  - c. metoda Labana,
  - d. metoda Dobrego Startu Marty Bogdanowicz,
  - e. ruch rozwijający Weroniki Sherborne,
  - f. metoda Klanzy – zabawy z chustą animacyjną.
14. Wychowanie przez sztukę według profesora Stefana Szumana.
15. Techniki parateatralne: teatr, teatrzyk kukiełkowy, zabawy paluszkowe.
16. Zajęcia muzyczno-rytmiczne na podstawie standardu *Muzyka w żłobku* realizowanego w Zespole Żłobków m.st. Warszawy:
  - a. Opiekunki uważnie wybierają utwory muzyczne, które towarzyszą dzieciom podczas różnych aktywności w ciągu dnia, biorąc pod uwagę indywidualne potrzeby i preferencje dzieci.
  - b. Dzieci w czasie pobytu w żłobku mają możliwość poznania różnych instrumentów muzycznych i zabawy gotowymi i zrobionymi przez siebie instrumentami.
  - c. Opiekunki codziennie proponują dzieciom zabawy z muzyką.
17. Literatura dziecięca:
  - a. zasady doboru treści, sposoby pracy z książką (wiersze, bajki, baśnie),
  - b. funkcje literatury,
  - c. terapeutyczne wartości literatury dziecięcej (bajkoterapia), stymulacja umiejętności językowych dziecka.
18. Rola zabawy w rozwoju dziecka, etapy rozwoju zabawy wg Piageta, zasady organizowania zabaw w żłobku.
19. Terapeutyczny, diagnostyczny, poznawczy, społeczny i fizyczny wpływ zabawy na rozwój dziecka.
20. Wspieranie rozwoju dziecka podczas zabawy:
  - a. teoria rusztowania wg L. Wygotskiego,
  - b. sposoby na usprawnienie możliwości edukacyjnych zabawy i rozwoju dziecka,
  - c. udzielanie jakościowej informacji zwrotnej mającej wpływ na wspieranie procesu uczenia się dziecka oraz wspierania uczestnictwa dziecka w zabawie.

**BLOK II**

**KOMPETENCJE OPIEKUNA DZIECKA**

**łącznie 20 godzin**

**I Odpowiedzialność prawna opiekuna**

**12 godzin**

1. Podstawowe przepisy o odpowiedzialności porządkowej w zakładzie pracy. Akty normatywne regulujące odpowiedzialność porządkową pracowników:
  - a. Kodeks pracy i Regulamin pracy (podstawowe obowiązki pracownika wynikające z Kodeksu pracy, podstawowe obowiązki pracownika zgodnie z Regulaminem pracy),

**Program szkolenia uzupełniającego *Opiekun w żłobku lub klubie dziecięcym 80 godzin* organizowanego przez Zespół Żłobków m.st. Warszawy**

- b. rodzaje kar porządkowych, zasady ich stosowania,
  - c. sposoby rozwiązywania umowy o pracę w związku z naruszeniem podstawowych obowiązków pracowniczych,
  - d. przepisy Kodeksu Karnego. Zasady odpowiedzialności karnej opiekuna w żłobku:
    - odpowiedzialność karna za nieumyślne spowodowanie śmierci,
    - odpowiedzialność karna za nieudzielenie pierwszej pomocy przez opiekuna w żłobku lub klubie dziecięcym,
    - ogólne przepisy o odpowiedzialności karnej za nieudzielenie pierwszej pomocy obywatelom.
  - e. przepisy Kodeksu Cywilnego. Zasady odpowiedzialności cywilnej opiekuna w żłobku:
    - odpowiedzialność cywilna opiekuna za naruszenie dóbr osobistych i szkody wyrządzone przy sprawowaniu opieki,
    - odpowiedzialność cywilna deliktowa i kontraktowa.
2. Organizacja ratownictwa w Polsce:
- a. podstawy prawne dotyczące obowiązku udzielania pierwszej pomocy,
  - b. bezpieczeństwo własne,
  - c. sytuacje zagrażające życiu i zdrowiu,
  - d. ocena sytuacji i zabezpieczenie miejsca zdarzenia,
  - e. wezwanie pomocy,
  - f. udzielanie wsparcia psychologicznego osobie poszkodowanej,
  - g. zasady udzielania pierwszej pomocy,
  - h. etapy udzielania pierwszej pomocy: przedziały wiekowe w pierwszej pomocy – niemowlę, dziecko, dorosły.
3. Przywracanie oddychania:
- a. ocena stanu poszkodowanego, kontrola czynności życiowych,
  - b. prowadzenie resuscytacji krążeniowo- oddechowej u dziecka i u osoby dorosłej,
  - c. prowadzenie resuscytacji krążeniowo- oddechowej z użyciem AED i worka AMBU u dziecka i u osoby dorosłej,
  - d. zasady ewakuacji poszkodowanego.
4. Stany zagrożenia życia człowieka:
- a. utrata przytomności – pozycja boczna bezpieczna i przewrócenie na plecy,
  - b. omdlenie,
  - c. ból w klatce piersiowej,
  - d. cukrzyca,
  - e. atak drgawek,
  - f. zadławienia (niemowlę, dziecko, osoba dorosła),
  - g. anafilaksja,
  - h. padaczka,
  - i. porażenie prądem elektrycznym.
5. Podstawowe zasady opatrywania ran:
- a. wybór właściwego opatrunku przy zabezpieczeniu rany lub krwotoku z różnych części ciała,
  - b. postępowanie w przypadku oparzeń,
  - c. postępowanie w przypadku poważnych ran i krwotoków,
  - d. ciało obce w ranie, zasady postępowania w zakresie pierwszej pomocy,
  - e. postępowanie w przypadku amputacji i zmiężdżeń,
  - f. zasady i sposoby doraźnego unieruchamiania złamań, zwichnięć, skręceń,
  - g. postępowanie w przypadku urazów kręgosłupa i głowy.

**Program szkolenia uzupełniającego *Opiekun w żłobku lub klubie dziecięcym 80 godzin*  
organizowanego przez Zespół Żłobków m.st. Warszawy**

6. Omówienie praktycznego zastosowania ww. zasad udzielania pierwszej pomocy w żłobku (przekazywanie informacji rodzicom o incydentach, leki ratujące życie, podniesienie wrażliwości opiekunów na sytuacje zdrowotne dzieci).
7. Apteczka pierwszej pomocy – omówienie, prezentacja.

**II Umiejętności radzenia sobie ze stresem i rozwiązywania problemów 8 godzin**

1. Czym jest stres? Jakie są jego przyczyny?
2. Rodzaje i fazy stresu
  - a. stres biologiczny – koncepcja Hansa Selye;
  - b. stres psychologiczny;
  - c. stres organizacyjny.
3. Wpływ stresu na organizm – kontekst czasowy.
4. Stres – mechanizmy działania, style i strategie radzenia sobie ze stresem
  - a. styl skoncentrowany na zadaniu,
  - b. styl skoncentrowany na emocjach,
  - c. styl skoncentrowany na unikaniu.
5. Negatywne skutki stresu i sposoby przeciwdziałania im.
6. Metody relaksacyjne i przykłady ćwiczeń oddechowych. Metoda Jacobsona.
7. Czynniki indywidualne i grupowe wpływające na dobrą współpracę w zespole.